॥५३॥ अथ पौरुषमेवावलंबितुं तच्छेषतया कांचिल्लोकस्थितिमाह ॥ कर्तारमिति ॥ सर्वलोकस्योत्पत्तिस्थितिसंहारकर्तारमपि श्रुत्यादिप्रसिद्धशूरं त्रिपुरसंहारादिविषय कात्यंतशौर्यवंतं महेश्वरमपि करुणवेदिनं करुणंयथातथा वेदितुं शीलमस्य तं दयादृष्ट्या तूष्णींस्थितमज्ञानात्तद्वैभवाज्ञानादवमन्येरन्किमयं कुपितोपिकरिष्यति इति नगणयंतीत्यर्थः ॥ ५४ ॥ यदेवमतोमृदुमिति ॥ लोकहिते प्राणिसौख्यसंपादने युक्तं युक्तचित्तं ॥ अतएव मृदुस्वभावं दांतं नानाप्रकारेण दुर्विषयप्रवृत्तिरहितेंद्रियवर्गं मां त्रिदशेश्वराइंद्रादयोनिर्वीर्यं मन्यंते यतः सीतात्राणं नकृतवंतइत्यर्थः ॥५५॥ तस्मात्पौरुषमेवावलंबनीयमित्याह ॥ गुणोपि मार्दवादिर्मांप्राप्य दोषोऽनिष्टसाधनंवृत्तइतिहेतो

भक्षितायांहिवैदेह्यांहृतायामपिलक्ष्मण॥ केहिलोकेप्रियंकर्तुंशक्ताःसौम्यममेश्वराः॥५३॥ कर्तारमपिलोकानांशूरंकरुणवेदिनं॥ अज्ञानादवमन्येरन्सर्वभूतानिलक्ष्मण॥ ५४॥ मृदुंलोकहितेयुक्तंदांतंकरुणवेदिनं॥ निर्वीर्यइतिमन्यंतेनूनंमांत्रिदशेश्वराः॥ ५५॥ मांप्राप्यहिगुणोदोषःसंवृत्तःपश्यलक्ष्मण॥ अद्यैवसर्वभूतानांरक्षसामभवायच॥५६॥ संहृत्यैवशशिज्योत्स्नांमहान्सूर्यइवोदितः॥ संहृत्यैवगुणान्सर्वान्ममतेजःप्रकाशते ॥ ५७॥ नैवयक्षानगंधर्वानपिशाचानराक्षसाः ॥ किन्नरावामनुष्यावासुखंप्राप्स्यंतिलक्ष्मण॥ ५८॥ ममास्त्रबाणसंपूर्णमाकाशंपश्यलक्ष्मण॥ असंपातंकरिष्यामित्यद्यत्रैलोक्यचारिणां ॥ ५९॥ सन्निरुद्धग्रहगणमावारितनिशाकरं॥ विप्रनष्टानलमरुद्भास्करद्युतिसंवृतं ॥ ६०॥ विनिर्मथितशैलाग्रंशुष्यमाणजलाशयं॥ ध्वस्तद्रुमलतागुल्मंविप्रणाशितसागरं॥ ६१॥

रेतंत्यक्त्वा पौरुषमवलंबे ॥ पश्यअद्यमम तेजएवं प्रकाशते ॥ सर्वभूतानामभवाय नाशाय शशिज्योत्स्नां संहृत्यैव प्रलयकालोदितोमहासूर्यइव ॥ शशिज्योत्स्नातुल्यान् मामकान् गुणान्संहृत्यैव रविवत्तेजोमदीयं प्रकाशते पश्येत्यन्वयः ॥५६॥५७॥ तदेवं प्रपंचयति ॥ नैवेति ॥ ५८ ॥ पश्य ॥ अचिरादेवेति शेषः॥ त्रैलोक्यचारिणामसंपातं बाणावरणात् क्रियाराहित्यंयथाभवतितथा करिष्यामि ॥५९॥ सन्निरुद्धप्रचारोग्रहगणोयत्र तत्त्रैलोक्यं विप्रनष्टाअनलादिद्युतयोयत्र तच्च तत्संवृतं तमसा संवृतमित्यर्थः ॥ ६० ॥ ६१ ॥